

De oehoe *Bubo bubo* In Nederland en het Duitse laagland

in 2016

jaarverslag 2016

Oehoewerkgroep Nederland

OWN

Colofon

© Stichting Oehoewerkgroep Nederland (OWN), december 2016

Tekst en samenstelling:

Gejo Wassink

Contactadres:

Gejo Wassink
Europaweg 40a
7137 HN
Lievelede

☎ 0544 467034

✉ gejowassink@hetnet.nl

🌐 www.oehoewerkgroep.nl

Bestuurssamenstelling:

Scipio van Lierop (Voorzitter)
Gejo Wassink (Secretaris/Penningsmeester)
Roelof Speelman (Bestuurslid)
Richard Speelman (Bestuurslid)

Fotografie

Fotografen worden genoemd bij de foto's

Nieuwe begunstigers kunnen hun adresgegevens mailen naar :

info@oehoewerkgroep.nl

De bijdrage (minimaal € 10,-) kan worden overgemaakt op rek.

NL81 SNSB 0925779504

BIC : SNSB NL2A

**tnv. Penningmeester OWN
te Lievelede.**

**Begunstigers die € 15,- of meer
doneren ontvangen gratis het
blad 'UILEN'**

Wijze van citeren: Wassink G.J. 2016. De Oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2016. Jaarverslag Stichting Oehoewerkgroep Nederland (OWN) 2016.

Het werk van OWN werd financieel ondersteund door:

De Oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2016

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Methode.....	4
Resultaten.....	5
Aantallen in Nederland.....	5
Aantallen in Münsterland.....	6
Aantallen in Niedersachsen.....	6
Eieren en broedbegin.....	6
Jongen.....	8
Mislukte broedsels.....	9
Meetresultaten.....	11
Dode Oehoes.....	12
Waarnemingen buiten de bekende broedplaatsen.....	12
Ontsnapte Oehoes in 2016.....	14
Geringde Oehoes.....	16
Dankwoord.....	18
Bijlage 1. Nederlandse literatuur betreffende de Oehoe.....	20

Foto 1. In Overijssel troffen we 4 jongen aan in de nestkist

(Gejo Wassink)

Inleiding

Alle gegevens die door OWN worden verzameld in Nederland en 2 onderzoeksgebieden in West-Duitsland worden jaarlijks gerapporteerd in een jaarverslag. In dit verslag vindt u resultaten over broedsucces, ringgegevens, ontsnapte oehoes e.d. uit het jaar 2016.

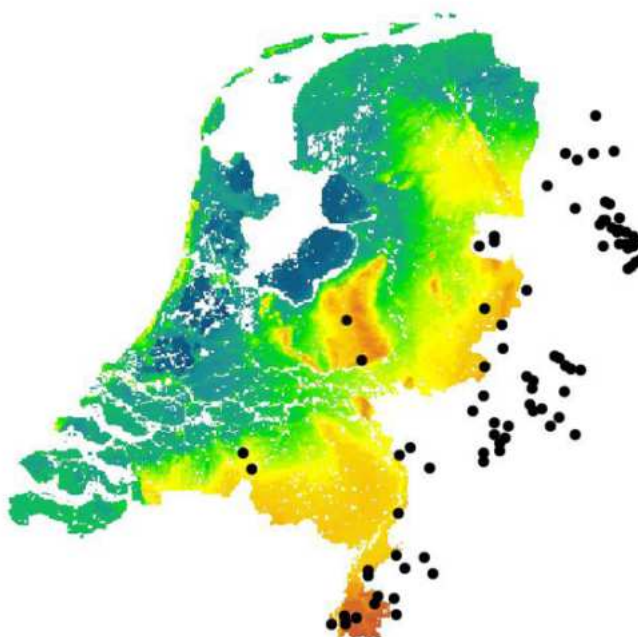
In 2016 werden er per toeval 2 nieuwe broedgevallen in Gelderland ontdekt. Beide op of aan de rand van de Veluwe. Naast deze toename werden er in Limburg echter minder territoria vastgesteld. In dit verslag de ins en outs over deze en veel meer zaken.

Methode

Het komt er globaal op neer dat vrijwilligers van OWN jaarlijks alleen die gebieden onderzoeken waar Oehoes verwacht worden. Het gaat dan bijvoorbeeld om steengroeven, droge zandgroeves, voormalige vuilstortplaatsen en hellingbossen die begroeid zijn met beuk of oude spar.

Losse waarnemingen van Oehoes worden uit geheel Nederland bijgehouden. Datzelfde geldt ook voor waarnemingen van ontsnapte uilen.

In het Munsterland wordt niet meer systematisch onderzocht. De Oehoewerkgroep richt zich nu op Nederland en een proefgebied ten noorden van Osnabruck bij Drenthe over de grens.

Afbeelding 1. Verspreiding in 2016 (Sommige stippen zijn bewust onnauwkeurig)

Resultaten

Aantallen in Nederland

In Nederland zijn in 2016 **17 territoria** vastgesteld (in 2010 en 2011 waren dat er 7, 2012: 11 in 2013:16, 2014 21, 2015: 18). Dat is er 1 minder dan vorig jaar. Het gaat om een broedsel in Overijssel, 3 broedsels in Gelderland, 1 broedsels en 1 territorium in Noord Brabant, 9 broedsels in Limburg en nog 2 territoria in Limburg. In totaal 14 nesten en 3 territoria dus in 2016.

Het lijkt wel alsof er zich een dalende trend heeft ingezet na 2014. In werkelijkheid zal dit niet het geval zijn denken we. In 2014 is namelijk een extra zoekinspanning geleverd in Limburg. Daarna is er veel minder goed gezocht.

Opvallend is de toename in Gelderland. Op of aan de rand van de Veluwe werden 2 nieuwe broedgevallen ontdekt. Het broedgeval in de dierentuin van Burgers' Zoo is openbaar gemaakt door de dierentuin zelf. Hier brachten wilde Oehoes 2 jongen groot op een rotspartij pal aan een terras.

*Foto 2. De rotspartij in Burgers' Zoo. Hier werden 2 jongen grootgebracht.
(Gejo Wassink)*

Aantallen in Münsterland

In Münsterland is het onderzoek gestopt. Op verzoek van enkele Duitse terreineigenaren worden nog wel enkele nestjongen geringd. Vermoedelijk is er hier nog steeds sprake van een toename. Door een ornitholoog werd namelijk een boombroedsel gemeld op een locatie die wij nog niet kenden.

Aantallen in Niedersachsen

In Niedersachsen werden binnen Kreiss Osnabruck 26 territoria vastgesteld in een gebied ten noorden van Osnabrück. (2008:11, 2009: 9, 2010:15, 2011: 16, 2012: 12, 2013: 12 en 2014: 13; 2015: 17). Dat zijn er 9 meer dan in 2015.

De Oehoes zitten in een relatief klein gebied dicht op elkaar. In een hele grote groeve broedden 2 Oehoes op zo'n 400m afstand van elkaar. Afstanden van 1 a 2 kilometer tussen territoria zijn hier al heel normaal geworden.

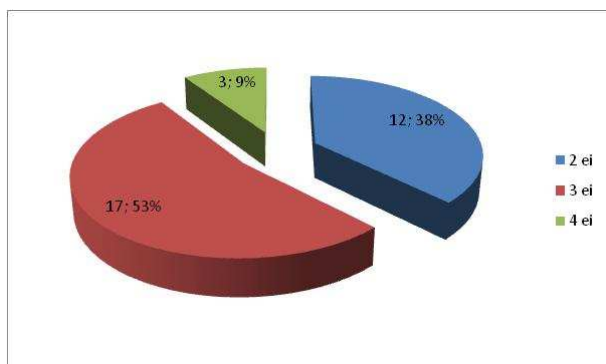
In het Emsland bij Groningen over de grens werden nog eens 4 territoria en 1 nest in kaart gebracht. Bij Overijssel over de grens nog eens 1 nest en 3 territoria. In totaal controleren we in de Duitse gebieden nu 35 territoria.

Eieren en broedbegin

In 2016 is van 32 nesten het minimum aantal eieren bekend geworden. Het aantal eieren is gelijkgesteld aan het aantal jongen in het nest + eventuele niet uitgekomen eieren. Enkele nesten waar in een laat stadium slechts 1 jong werd gezien, zijn niet in de berekening meegenomen omdat de kans te groot is dat er met een eventueel tweede ei iets is gebeurd tijdens het seizoen.

In totaal telden we zo **87 eieren bij deze 32 nesten**; een gemiddelde van **2,72 per nest**. Dat is een normaal gemiddelde. In 2010 was het 3,16 maar daarna meestal beneden de 3 (2011: 2,8 2012: 2,7 2013: 2,5 2014: 3,2 2015:2,6).

De meeste Oehoes legden twee (37%), of drie eieren (53%). In 10% van de nesten werden minimaal 4 eieren gelegd. Dit laatste correspondeert met 3 vier-legsels. In 2014 vonden we nog een recordaantal van 9 vier-legsels en vorig jaar slechts één keer een nest met vier eieren.

Grafiek 2. Verdeling van het minimaal aantal gelegde eieren in 2016. In totaal minimaal 87 eieren bij 32 nesten. Gemiddeld 2,7 per nest.

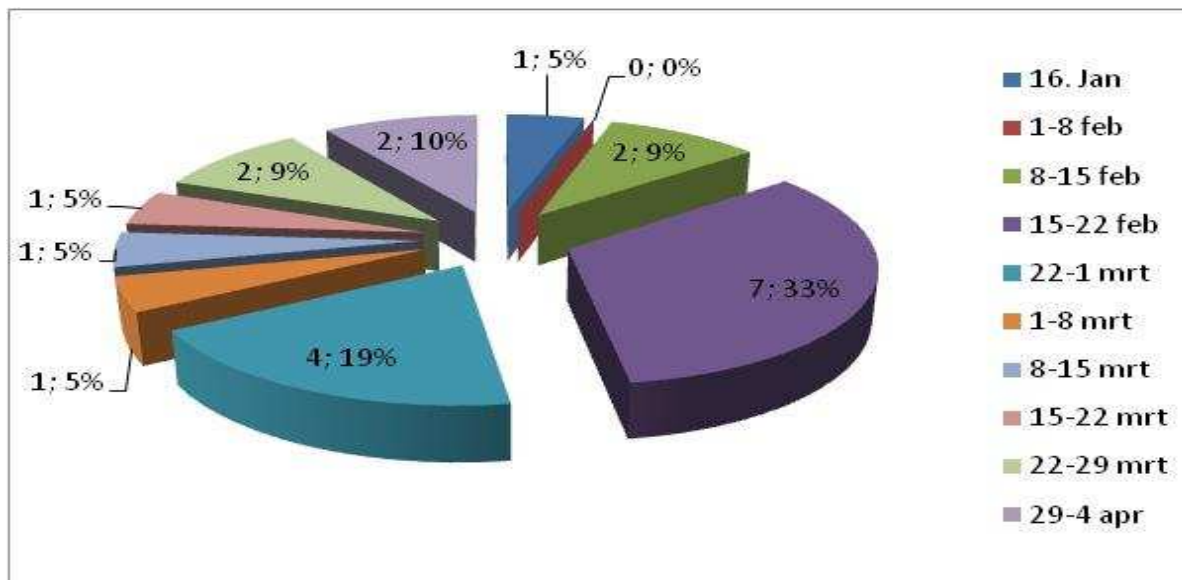
Van 21 nesten is het broedbegin berekend. De leeftijd van de jongen werd vastgesteld door de vleugelmaat te nemen. Bij de berekening werd verder uitgegaan van een broedduur van 34 dagen.

Het gemiddelde **broedbegin was 27 februari** (spreiding 16 januari. – 4 apr. en mediaan 23 feb.). Dat is 3 dagen vroeger dan vorig jaar. Ook in vergelijking met andere jaren waren de oehoes er dit jaar relatief vroeg bij. In 2008 was het broedbegin 8 maart, 2009 5 maart, 2010 8 maart, 2011 3 maart, 2012 7 maart, 2013 8 maart, 2014 26 februari en 2015 2 maart.

Het gemiddelde broedbegin is echter flink omlaag geschroefd door het broedsel net over de Duitse grens bij Limburg. Hier begonnen de Oehoes al op 16 januari met broeden; een absoluut record. Wanneer we dit uitzonderlijk vroege broedgeval even buiten beschouwing laten komt het broedbegin op 1 maart. Dus bijna gelijk aan dat van vorig jaar, maar nog steeds een vrij vroeg broedbegin.

De meeste Oehoes begonnen met broeden in de tweede helft van februari en de eerste helft van maart; 62%. Vijf broedsels (24%) begonnen na 15 maart. Het is niet ondenkbaar dat een deel hiervan vervollegsels zijn geweest. Beide nieuw ontdekte broedgevallen in Gelderland begonnen pas eind maart/begin april. Dit behoeven geen tweede broedsels te zijn. Het late broedbegin kan ook samen hangen met het feit dat kersverse oehoeparen nog weinig ervaring hebben en/of het territorium wat later in het seizoen hebben bezet.

In het gebied ‘Osnabrück’ bij Drenthe over de grens werd dit jaar niet noemenswaardig later begonnen met de eileg dan in Nederland en bij Gelderland over de grens (29 februari). In andere jaren begonnen de “osnabruck-oehoes” steevast een week later.

Grafiek 3. Broedbegin van 21 verschillende Oehoes in 2016. Ruim 60% begon in de periode van half februari t/m half maart..

Jongen

In 2016 vonden we 38 nesten in West Duitsland en Nederland. Bij Gelderland over de grens is het onderzoek gestopt, maar dit is gecompenseerd door intensiever onderzoek bij Osnabruck.

Jaar	geslaagde nesten
2010	32
2011	30
2012	47
2013	33
2014	38
2015	36
2016	36

Bij 32 geslaagde broedsels troffen we 83 jongen aan, een gemiddelde van 2,6 per succesvol broedsel. Dat is iets meer dan vorig jaar (2015: 2,3 jongen per geslaagd nest)..

Er waren 2 nesten met slechts 1 jong, 11 nesten met 2 en 17 nesten met 3 jongen. Dit jaar hebben we op 2 plaatsen weer nesten met 4 jongen kunnen vaststellen.

Inclusief de 6 mislukte broedsels gaat het om 2,2 jongen per broedsel.

Bekijken we het aantal jongen per vastgesteld territorium (n=60), dan was er 1,4 jong per bezet gebied. Dit getal zal echter te negatief zijn, omdat in een aantal territoria wel degelijk jongen zullen zijn geboren, zonder dat wij ze gevonden hebben.

Foto 3. Twee jonge Oehoes op een nieuwe locatie in Gelderland. Een grondbroedsel bovenaan een heuvel. (Gejo Wassink).

Mislukte broedsels

In totaal mislukten 6 van de 38 nesten waarvan het succes bekend werd (16 %). Dat ongeveer gelijk aan het misluktingspercentage van vorig jaar (toen 14%). Ten opzichte van voorgaande jaren zijn er weinig nesten mislukt.

Een nest in Limburg is hoogstwaarschijnlijk mislukt doordat de broedwand in het seizoen is ontdaan van struiken e.d. In een Duits gebied werd het vrouwtje dood gevonden. De vogel had een broedvlek. Op ongeveer 50 meter van een ander Duits nest werd een hoogzit gebouwd; mogelijk de oorzaak voor het verlaten van dit nest. Bij de overige drie nesten is de oorzaak onbekend. In het voorjaar zaten de vogels op het nest en later troffen we de nesten leeg aan.

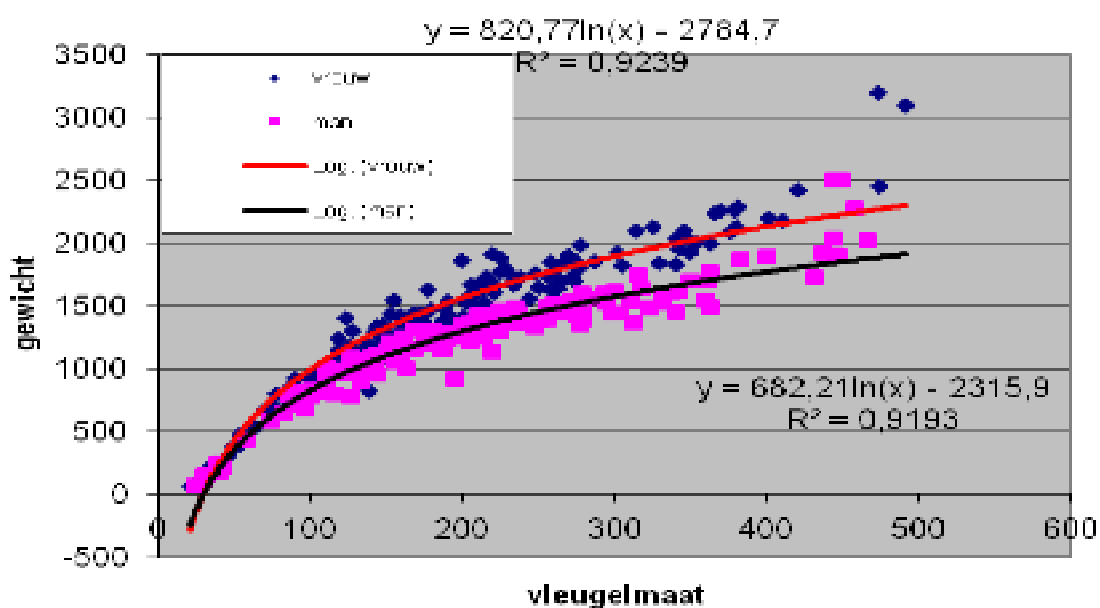
Foto 4. Altijd afwachten of bij het controlebezoek het nest geslaagd is. (Gejo Wassink).

Meetresultaten

Er zijn dit jaar geen nesten gevonden waarvan we de leeftijd van de jongen exact hebben kunnen vaststellen door webcamsobservatie of het vinden van nesten waar de jongen net waren uitgekomen. Onderstaande grafiek en tekst zijn dan ook gelijk aan die van vorig jaar.

Van de jongen werden vleugelmaat en gewicht gemeten, alsmede de lengte van handpen 8.

Grafiek 4. Vleugelmaat en gewicht van mannelijke en vrouwelijke Oehoes.

Vanaf een leeftijd van 23 dagen waren de vrouwtjes die we gemeten hebben steeds zwaarder dan een kilo. Mannetjes wegen dan minder; tussen de 800 en 860 gram. Het onderscheid hebben we gemaakt op basis van jongen die we op late leeftijd hebben teruggevangen en waarvan het geslacht op basis van gewicht duidelijk was, maar ook door de jongen binnen een nest met elkaar te vergelijken. Hierbij gaan we ervan uit dat Oehoes van 7 weken oud die zwaarder zijn dan 1800 gram vrouwtjes zijn (mannetjes zijn dan nog geen 1600 gram).

Voorbeeld: Bij een nest met twee jongen waarvan de eerste met een vleugelmaat van 240 mm (38 dg. oud) en een gewicht van 1369 gram, en de tweede een vleugel van 223 mm (37 dg.) en een gewicht van 1705 gram, gaan we ervan uit dat de eerste een mannetje was en de tweede een vrouw. Doordat we dergelijke Oehoes soms ook al hadden gemeten op jongere leeftijd, kunnen we middels computermodellen berekeningen maken voor alle leeftijden, vleugelmaten en gewichten. Omdat er gewerkt wordt met aannames zoals uit het bovenstaande voorbeeld, moeten we echter opmerken dat het geen 100% zekerheid oplevert. Voor meer betrouwbaarheid is het zaak in de toekomst te blijven meten en wegen.

Dode Oehoes

plaats	dag	maand	jaar	omschrijving
Winterswijk	8	7	2016	Dode oehoe op groeve-bodem. Schedel al helemaal
Bathmen	24	7	2016	Gezien de grootte moet dit haast een oehoe zijn geweest.
Gelderland	21	6	2016	1 dood jong een eindje bij het nest vandaan. Ander jong

Tabel 2. Doodgevonden Oehoes in 2016

In 2016 is 3x melding gemaakt van dode Oehoes.

In de Winterswijkse groeve vond een boswachter een dood exemplaar in verre gaande staat van ontbinding. De schedel van deze Oehoe was al helemaal schoon. Het is daarom onduidelijk hoe lang de uil al dood was en wat de oorzaak kan zijn. De jongen zijn overigens succesvol uitgevlogen. Het is dan ook niet zeker of het dode exemplaar één van de oudervogels was.

Bij een nieuwe broedplek in Gelderland werden twee jongen gevonden. Later werd één van de jongen dood gevonden. Tijdens het ringen werd al vastgesteld dat de gewichten van beide jonge dieren erg laag waren. Mogelijk speelt voedselgebrek of onervarenheid van de oudervogels hier een rol.

De derde melding is niet geheel zeker. De waarnemer reed bij Bathmen op de autobaan en zag een erg grote, dode uil liggen aan de kant van de weg. Gezien de grootte en de kleur van het verkleed moet het haast wel een Oehoe zijn geweest.

Waarnemingen buiten de bekende broedplaatsen

In 2016 kwamen er 39 waarnemingen binnen van Oehoes die redelijkerwijs niet in verband staan met bekende territoria. Ook ontsnapte exemplaren zijn hier al uit gefilterd. Het ging om 23 verschillende individuen.

Het is tegenwoordig moeilijk te bepalen of het al dan niet om ontsnapte Oehoes gaat. Er zijn er immers veel ontsnapt/losgelaten de laatste jaren.

In tabel 4 zijn de waarnemingen opgenomen van de uilen waarvan niet direct gedacht werd aan escapes. Uilen die tot op enkele meters afstand te benaderen waren of anderszins een tamme indruk maakten zijn niet in deze tabel opgenomen.

Enkele waarnemingen zijn toch wel verdacht en zouden verband kunnen houden met nieuwvestiging van Oehoes. Helaas zijn deze waarnemingen later niet bevestigd en is er dus geen sprake van nieuwe territoria. Zo veerden we op toen er een roepende Oehoe werd gemeld bij Ermelo, Winterswijk en bij Lemele.

Verder werd er bij Lochem in een bosgebied een ruipen gevonden. De Oehoe die daar rond vloog moest toen minimaal 2 jaar oud zijn. Ook dat kan wijzen op een vogel die al langere tijd in het gebied aanwezig is.

De waarnemingen in Limburg zijn eigenlijk altijd verdacht, omdat we in deze Provincie al de nodige broedparen kennen en een verdere toename verwacht wordt. Ook de waarnemingen bij Lossler en Hengelo leken hoopgevend. Maar ook daar bleef het bij 1 of enkele waarnemingen.

Bij Winsum in Groningen gaat het mogelijk om een ontsnapt exemplaar. Bij Deventer hield zich een Oehoe op in de stad, ook hier geen bewijs voor escape of wild exemplaar.

plaats	prov.	dag	maand	jaar	omschrijving
Bolsward	FR	2	1	2016	Mogelijk ontsnapt.
Schiedam	ZH	10	1	2016	Een groep hardlopers zagen de oehoe in weiland
Tilburg	NB	29	1	2016	Jager zag oehoe wegvliegen
Almere	FL	11	2	2016	1 ter plaatse. Waarneming een dag later niet meer aanwezig.
Wageningen	GL	18	2	2016	Vloog omstreeks 18.30 uit conifeer
Wageningen	GL	18	2	2016	Nieuwe regio en Wageningen soort. Dreijen Arboretum.
Afferden	Lim	16	3	2016	Er zou een oehoe gezien zijn bij de ruine bij de golfbaan.
Afferden	Lim	10	3	2016	Foto op website. Oehoe op pergola bij voormalige boerderij op landgoed
Emmen	DR	17	3	2016	1 ex. In naaldbomen in tuin.
Hengelo	OV	11	3	2016	met mobiele telefoon geluid opgenomen. Zeker oehoe.
Hengelo	OV	7	3	2016	Afgelopen week voortdurend roepend. Geluidsopname op waarneming.nl
Hoenderlo	GL	23	4	2016	op de grond gezien aan het eind van de middag / begin avond.
Lemele	OV	6	4	2016	1 ex. Gehoord.
Losser	OV	23	4	2016	Foto en braakbal. Zeker Europese oehoe.
Winterswijk	GL	20	4	2016	1 roepend in Woold
Heerlen	Lim	29	5	2016	Zat op de vangrail aan N 281 t.h.v. hectometerpaaltje 26.4
Ermelo	GL	10	6	2016	Gehoord op geluidsopname van wilde zwijnen.
Hoenderlo	GL	10	6	2016	Silhouet van oehoe met de herkenbare oorpluimpies
Sneek	FR	28	6	2016	Op industrieterrein. Foto als bewijs. De veren die te zien zijn zijn al geruid.
Sneek	FR	30	6	2016	Op 29 juni was de uil er niet, maar op 30 juni wel weer.
Weert	Lim	19	6	2016	Een uil met de kleuren en de grote van een buizerd
Lochem	GL	9	7	2016	Mooie verse ruipen gefotografeerd. HP7 van 1e kleed. Leeftijd 2,3 jr.
Meterik	Lim	15	7	2016	Oehoe vloog weg. Ruipen=primaire vleugeldekveer. Ook braakballen.
Limmen	NH	1	8	2016	Op dak van huis.
Ubbergen	GL	27	8	2016	1 vliegvlug jong op landweggetje in de polder.
Castricum	NH	24	9	2016	1 ex op schoorsteen. Daarna doorvliegend richting Visser 't Hoofd school.
geheim	NB	19	9	2016	Foto's van 1ki in militair terrein mogelijk 2 oehoes aanw.
Tilburg	NB	11	9	2016	Oehoe vloog op bij parkeerplaats in de buurt.
Ohe en Laak	Lim	11	10	2016	Langs de kerk vliegend tijdens vleermuizeninspectie
Deventer	GE	15	11	2016	In loods gefotografeerd. Geen ruicontrast, smalle bandies op veren.
Hoornerveen	GL	26	11	2016	De oehoe vloog naar het ZO. Achterna gezeten door kraaien en eksters.
geheim	NB	9	11	2016	Braakbal met egelschedel gevonden door archeologen
Woold	GL	7	11	2016	Samen met kennissen de oehoes gehoord.
Roermond	Lim	10	12	2016	2 braakballen. 75x35 mm.
Winsum	GR	3	12	2016	Foto van oehoe in dorp midden in Groningen. Escape?
Winsum	GR	5	12	2016	Zeker 5 waarnemers op waarneming.nl
Winsum	GR	7	12	2016	In lommerrijke buurt. Volliere met tamme oehoe in de buurt. Niet schuw.
Winsum	GR	7	12	2016	1 ex rustend.
Winsum	GR	8	12	2016	1 ex rustend.

Tabel 4. Waarnemingen buiten de bekende broedgebieden en exclusief ontsnapte exemplaren.

Ontsnapte Oehoes in 2016

In 2016 zijn 10 Oehoes in de database als ontsnapt bestempeld. Het gaat om uilen die een tamme indruk maakten, of waarbij riempjes aan de poten zijn gezien.

Al jaren komen er oehoewaarnemingen uit het Lauwersmeergebied. In voorgaande jaren bleek het exemplaar goed te benaderen en we vermoeden dat dezelfde uil daar nog steeds in dezelfde omgeving huist.

In mei zat er in Warkum (Friesland) een oehoe in een voortuin. Verder in Friesland een exemplaar aan de autobaan bij Bolsward. Dat leverde soms gevaarlijke situaties op omdat vogelaars stopten op de vluchtstrook om foto's te maken.

Meer zuidelijk werden nog tamme exemplaren gezien bij Schoorl (N-Holland), Etten Leur en Almkerk (N-Brabant), Dordrecht (Z-Holland).

Voor wat opschudding zorgde de roepende oehoe die bij Boskamp (Gelderland) zat. Later zat waarschijnlijk dezelfde oehoe langere tijd bij Twello. Hij riep daar ook actief en we gingen al uit van een nieuw territorium voor Nederland. Later bleek dit dier een riempje om de poten te hebben en is gevangen door een valkenier.

Ook toen er in de Millingerwaard een Oehoe ten tonele verscheen gingen de harten van de vogelaars sneller kloppen. Deze uil bleek echter tot op enkele meters te benaderen en werd later ook niet meer gezien. Opzienbarend was wel de waarneming van een vliegvlugjong in de omgeving van Nijmegen. Zou daar dan toch stiekem ergens een territorium gemist zijn?

Tot slot werd er bij Deventer nog een Oehoe gezien op het dak van een schuur.

De Oehoewerkgroep speurt niet meer actief naar ontsnapte oehoes. Alleen de exemplaren die bij ons gemeld worden halen de database.

plaats	gebied	hr ontsnap	provincie	dag	maand	jaar	omschrijving
Warkum	Warkum in ZW	159	FR	22	5	2016	Oehoe in boom in voortuin. 2 tot 3 keer zo groot
Millingerveen	Klaverland	158	GL	14	3	2016	Tot 2 meter te benaderen. Gefotografeerd.
Etten-Leur	Op dak in de	157	NB	7	3	2016	Foto van Rene. Vanaf een meter of 10. Zal escape
Dordrecht	Sterenburg bij	156		26	2	2016	Gefotografeerd op het dak van een hoog gebouw.
Dordrecht	Sterenburg op dak	156		26	2	2016	Zelfde tamme ex. Van maandag.
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	3	1	2016	Duidelijk 2 oehoes roepend.
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	2	2	2016	Marnetje oehoe riep 108 keer in 27 minuten tijd.
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	25	2	2016	Vannacht van 02.08 tot 02.10 M 4 keer horen
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	10	3	2016	03.22 – 03.27 M 15 x
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	11	3	2016	02.10 – 02.15 M 12 x
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	13	3	2016	05.12 – 05.19 M 21 x
Olst	Boskamp/Henforde	155	NL	17	3	2016	04.40 – 04.45 M 6 x
Deventer	De vijfhoek	153	GL	9	6	2016	Oehoe op dak van schuur. Belaagd door roeken.
Schoorl	Chaletpark	152	NH	30	4	2016	Tamme oehoe op huisje in chaletpark.
Almkerk	Bij Gorinchem	151	NB	24	3	2016	Hele lichte oehoe (geen Europese).
Bolsward	Bolsward A7 bij	150	FR	13	2	2016	gefotografeerd, zeer waarschijnlijk tam ex.
Bolsward	Bolsward A7 bij	150	FR	22	2	2016	Geen leertjes of riempjes te zien.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	23	2	2016	1 ex.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	23	2	2016	Gefotografeerd vanaf de vluchtstrook
Bolsward	Polder Eemswoude	150	FR	23	2	2016	vogel vliegt weg naar het zuiden
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	23	2	2016	Gefotografeerd vanaf de vluchtstrook.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	23	2	2016	1 ex.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	23	2	2016	nog aanwezig.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	25	2	2016	1 ex.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	25	2	2016	Vlak langs de weg.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	26	2	2016	Vlak langs de weg.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	26	2	2016	Politie in de buurt. Mensen stoppen langs snelweg
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	26	2	2016	Politie controleert de vluchtstrook.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	27	2	2016	1 ex.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	27	2	2016	1 ex.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	27	2	2016	Politie controleert de vluchtstrook.
Bolsward	Tjerkwerd-Baburen	150	FR	2	3	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	13	1	2016	1 rustend
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	13	1	2016	1 rustend
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	20	1	2016	afvliegend r. NO
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	30	1	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	30	1	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	31	1	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	3	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	16	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	20	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	26	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	27	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	26	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	29	2	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	3	3	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	7	3	2016	roepend
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	10	3	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	10	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	12	3	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	15	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	17	3	2016	1 ex.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	18	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	19	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	19	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	19	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	20	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	20	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	23	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	23	3	2016	1 ter plaatse
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	24	3	2016	in boom bij boerderij.
Lauwerzijl	Buitengebied No ord	121	GR	28	4	2016	1 rustend

Tabel 5. Ontsnapte Oehoes in 2016.

Foto 5 : Controle van een typische oehoebroedplaats in Duitsland (Gejo Wassink).

Geringde Oehoes

In 2016 hebben we 58 jonge Oehoes geringd. In 2015 waren dat er 41, In 2014 67, 2013 24 en in 2012 50. Het ging om 31 jongen in Nederland (21 in Limburg, 3 in Overijssel, 7 in Gelderland) en 27 in Duitsland. Er waren 36 mannetjes en 22 vrouwtjes. De jongen werden geringd op leeftijden van 15-61 dagen. In Duitsland werden door ons Oehoes geringd in de Kreisen: Graxxxx, Kleve, Münster en Osnabrück.

ingnum	prov/e	jaa	datum	leeftij	sex	vleug	gewicht
9509570	Gld	2016	3-6-2016	24	m	128	857
9509566	Gld	2016	21-4-2016	28	v	160	1394
9509601	Gld	2016	3-6-2016	30	m	182	930
9509565	Gld	2016	21-4-2016	34	m	214	1310
9509564	Gld	2016	21-4-2016	37	v	223	1730
9509602	Gld	2016	7-7-2016	56	m	355	1655
9509603	Gld	2016	7-7-2016	61	v	3382	2115
a2496	Gra	2016	1-6-2016	21	v	116	1139
a2495	Gra	2016	24-5-2016	30	v	172	1446
a2463	Kleve	2016	2-4-2016	43	m	262	1534
a2464	Kleve	2016	2-4-2016	43	m	263	1514
9509624	Limburg	2016	9-5-2016	33	m	196	1290
9509679	Limburg	2016	14-5-2016	33	m	195	1200
9509625	Limburg	2016	9-5-2016	34	v	202	1650
9509623	Limburg	2016	9-5-2016	34	v	199	1550
9509678	Limburg	2016	14-5-2016	34	m	200	1175
9509617	Limburg	2016	9-5-2016	36	v	212	1640
9509627	Limburg	2016	9-5-2016	37	v	222	1550
9509622	Limburg	2016	9-5-2016	37	v	220	1820
9509629	Limburg	2016	9-5-2016	37	v	223	1600
9509626	Limburg	2016	9-5-2016	38	m	229	1440
9509677	Limburg	2016	14-5-2016	38	m	230	1357
9509628	Limburg	2016	9-5-2016	41	m	252	1400
9509614	Limburg	2016	9-5-2016	41	m	251	1510
9509616	Limburg	2016	9-5-2016	42	m	260	1620
9509630	Limburg	2016	9-5-2016	45	v	278	2000
9509615	Limburg	2016	9-5-2016	45	v	276	1800
9509620	Limburg	2016	13-5-2016	51	v	316	1910
9010529	Limburg	2016	13-5-2016	53	v	292	1870
9010530	Limburg	2016	13-5-2016	53	m	334	1600
9509618	Limburg	2016	13-5-2016	56	m	358	1640
9509619	Limburg	2016	13-5-2016	56	m	354	1580
a2465	Munster	2016	6-5-2016	26	v	149	1395
a2466	Munster	2016	6-5-2016	32	m	190	1087
a2467	Munster	2016	6-5-2016	34	m	199	1232
a2499	Osnabruc	2016	22-5-2016	21	m	112	981
a2481	Osnabruc	2016	10-5-2016	35	m	210	1278
a2476	Osnabruc	2016	2-5-2016	35	m	210	1270
a2474	Osnabruc	2016	2-5-2016	36	m	214	1280
a2475	Osnabruc	2016	2-5-2016	37	m	219	1298
a2478	Osnabruc	2016	10-5-2016	37	m	225	1358
a2482	Osnabruc	2016	10-5-2016	38	v	231	1738
a2468	Osnabruc	2016	22-5-2016	38	v	226	1599
a2469	Osnabruc	2016	22-5-2016	38	v	236	1611
a2461	Osnabruc	2016	2-5-2016	38	m	234	1422
a2471	Osnabruc	2016	2-5-2016	38	m	227	1460
a2472	Osnabruc	2016	2-5-2016	38	m	260	1570
a2470	Osnabruc	2016	22-5-2016	38	m	163	1102
a2479	Osnabruc	2016	10-5-2016	40	m	241	1478
a2473	Osnabruc	2016	2-5-2016	41	v	251	1656
a2484	Osnabruc	2016	10-5-2016	41	m	250	1560
a2477	Osnabruc	2016	10-5-2016	41	m	250	1492
a2483	Osnabruc	2016	10-5-2016	42	m	260	1324
a2485	Osnabruc	2016	10-5-2016	43	m	264	1368
a2480	Osnabruc	2016	10-5-2016	47	v	287	1800
geen ring	OV	2016	18-5-2016	15	m	68	566
9509568	OV	2016	18-5-2016	18	v	85	740
9509567	OV	2016	18-5-2016	20	m	101	758
9509569	OV	2016	18-5-2016	21	m	111	834

Tabel 5. Geringde Oehoes in 2016.

Dankwoord

Heel veel waarnemers hebben waarnemingen doorgegeven of anderszins een bijdrage geleverd aan het oehoe-onderzoek. Uiteraard bedanken we al deze mensen. Speciaal is dank verschuldigd aan de Duitse onderzoekers Rolf Behlert en Hans Terwort. Zij zorgden ook in 2016 weer voor de goede contacten tussen enkele grondbezitters en oehoe-onderzoekers. Roelof en Richard Speelman, Hans Hasper en Gerard Oonk hebben zoals gebruikelijk veel werk verricht bij Drenthe en Overijssel over de grens. Hans en Gerard voerden ook het onderzoek met de cameravallen uit. Hierover wordt separaat gerapporteerd.

Bernd Baumer gaf oehoeterritoria uit Kreis Heinsberg door. S. Kipp en Uli Bongartz waren onze contactpersonen voor het ringen in Kreis Kleve. In Overijssel werd het ringwerk voorbereid door Mark Zekhuis, Jacob van der Weele en Huub Olde Loohuis. Voor het ringen van de jongen in Burgers 'Zoo bedanken we uiteraard de directie, Wineke Schoo en Joost van Bruggen (Sovon). Verder zijn we dank verschuldigd aan de koster van een kerk in Haselünne en de plaatselijke brandweer. De contactpersoon voor Osnabruck was Andreas Schuering.

Het ringwerk werd uitgevoerd door Rene Janssen geassisteerd door Boena van Noorden, Paul Voskamp, Dyon Reijnen en Scipio van Lierop. Hans Maeghs ringde jonge Oehoes in Noord Limburg. Gejo Wassink verzorgde het ringwerk in Gelderland, Overijssel en Duitsland, geassisteerd door Staatsbosbeheer, Mirte Kruit en Robert Ketelaar (natuurmonumenten), Marco Wiggemans en Frank Peters. Anita van Dooren en Christien Hermsen houden de wacht over enkele territoria in Noord Brabant. Frank 'van Ties' ondersteunde bij het ringwerk bij Limburg over de grens. Gert-Jan Spenkelink bewaakt de omgeving van Lochem en Wil Quaedackers een deel van Limburg.

Voor de financiële ondersteuning van ons werk zijn we dank verschuldigd aan Vogelbescherming Nederland. Hierdoor hebben we een aantal cameravallen kunnen aanschaffen.

Verder bedank ik alle andere waarnemers/ondersteuners:

Abrahamse, Rino; Admiraal, Theo; Akker, Rick van den; Alards, Alards, Bjorn; Bakhuizen, Jan Joost; Balm, Oscar; Beest, Leo van; Behlert, Rolf; Benten, Ad van; Berg, Jos van den; Berg, Sjaak van den; Berge, Ad van den; Blommestein, Louis; Bochove, Kees van; Bode, Kees; Boer, Juun de; Boey, Karel; Bongertman, Christa; Bonte, Martin; Boorsma, Andele; Borhem, Alwin; Bossenbroek, Hans; Bouwmeester, Han; Brand, Herman van der; Brandenburg, Eelco; Brouwers, Leontien; Bruggen, Joost van; Burgers 'Zoo; Busser, Erik; Christophe Elco Milan Brochard; Cornelise, Ruben; Craats, Marcel van der; Damkot, Pieter-Jan; De Boer, Reinder E.; Deen, Patricia; Deenik, Marco; Dellen, Richard van; Derksen, Wim; Dieleman, M.; Dijk, Arie van; Dijk, Robbin van; Dooms, Co; Dooren, Anita van; Doorn, Pieter; Dorland, Rob van; Dorp, Dick van; Dorsman, Arie; Draaijer, Wim; Draaijer, Wim; Driesche, R. van de; Dullaart, Caspar; Eijk Jaco van der; Eijk, Charles van; Eijk, Pieter van; Elgershuizen, Hans; Engering, Willem; Ernens, Erik; Esselink, Pascal; Evers, Paul; Feller, Nico; Gazan, Henk; Geelmuijden, Bert; Gemert, Eric van; Gent, Maykel van; Geraerts, Rico; Geven, Jorgen; Gooijer, Evert; Gorissen, Pieter; Goutbeek, Erwin; Groenendijk, Dick; Groot, Annie de; Groot, Ton de; Groot, Ton de; Haan T. de/Mulder; Haan, Luuk de; Haar, Peter van der; Hasper, Hans; Hasselaar, M.; Heer, Dennis de; Heijnsens, Dennis; Hendriks, Fer; Hendriks, Henk; Hensgens, Rens; Hermsen, Christien; Hesse, Chris; Hilgenman, Pieter; Hoef, Laurens van; Hoeve, Arno ten; Holscher, Erik; Hoogstraten, Bart van; Hoorn, Niels van; Hotting, Maarten; Houkes, Jordy; Houtten, Jaques van; Hustinx, Kristien; Ingenbleek, Jord; Jansen, Chris (safari-park Beekse Bergen); Jansen R.; Jansen, Jan; Jansen, Justin; Jansen,

Rene; Kahr, familie; Keijzers, Rens; Keizer, Robert; Klaassen, Chris; Kleibeuker, Albert; Kleine, Roel; Kloet, Alex van der; Klunder, Emo; Knoop, Bert; Koetsier, Bea; Kolders, Arie; Kolkman, Marc; Koster, Mathias; Krajenbrink, Henk; Kruit, Mirte; Kwak, Otto; Kwak, Robert; Laan, Marcel; Lautenbag, Durk; Leentvaar, Ineke; Leusink, Anemiek; Levels, Paul; Lierop S. van; Lipper, Wil; Loon, Andre van; Lub, Sjoerd; Lubeck, Alwin van; Maeghs, H.; Maijer, Inge; Maijer, Inge; Marell, Angela; Meer, Peter van der; Meeuwissen, Dennis en Ivo; Meijer, Fabian; Molenaar, Jacob; Mulder, Tseard; Niehof, Arno; Nijman, Nick; Nijskens, Peter; Nobel, Hans de; Noord, Bas van; OLde Loohuis, Huub; Oonk, Gerard; Ophoff, Klaas; Ovaa, Arjen; Overmeer, Ted; Overweg, Julian; Peters, Frank; Peters, Frank; Peterse, Guus; Peulen, Babs; Pijnenburg; Plaggenmarsch, Gerwin; Poorthuis, Eckhard; Poortstra, Jacob; Post, Peter; Pruiksma, Dick; Q. Wouter; Quaedackers, W.; Rabosee, Didier; Rademaker, Jan; Reenen, Andre van; Reijnen, Dyon; Rijpma, Ciska; Roeland, Eric; Roobol, Bram; Roosma, Bouke; Roosma, Jaring; Ros, Arie; Rouw, Peter de; Saan, Ruud; Saane, Erwin van; SBB; Schadd, Felice; Schep, Wil; Schermerhorn, Piet; Schoon, C.; Schouwenburg, H.; Schrier, Niek; Schut, Henk; Sebille, FR. Van; Seegers, Jo; Semeins, Hans; Sessink, Nick; Sinnema, Jildau; Stam, Nijs; Steenge, Willem; Steensel, August van; Steensel, August van; Strikwerde, Klaas; Stronks, Dennis; Suzette ??; Terwort, Hans; Teule, Christiaan; Thoone, Huub; Tiel, Robert van; Timmer, Henri; Tjeerdsma, Gijs; Tol, Martijn van; Tol, Paulien van; Veen, Mary van; Veldkamp, Ko; Veldkamp, Ko; Verberne, Saskia; Verboom, Jan; Verhoef, Guido; Verlind, Erik; Versteeg, Rob; Veurink, Gert; Vink, Carel de; Visscher, Geco; Visser, Afke; Vreeman, Herman; Vries, Andrea de; Vries, Nina de; Warns, Martijn; Wassink, Gejo; Water, N.C. van der; Weele, Jacob van der; Weijer de L en M.; Wessel, Rudi; Westenbrink, Frens; Westenbrink, Frens; Westra, Jaap; Wiggemans, Marco; Wiggers, Marco; Wind, Laurens van der; Winters, Michiel; Wolters, Hans; Wurster, Rob; Zekhuis, Mark; Zorgdrager, Maarten

Foto 7. Jonge, wilde Oehoe in Burgers 'Zoo.

(Gejo Wassink)

Bijlage 1. Nederlandse literatuur betreffende de Oehoe

(Vanaf 2013 zijn artikelen uit de nieuwsbrieven van OWN niet meer opgenomen).

- Bekhuis, J. et al** (2015). Oehoe in Limburg, ARK Natuurontwikkeling, Nijmegen.
- Bengevoord J.** (2006). Een grote uil in een Winterswijkse eik. Gejo Wassink over de komst van de oehoe naar de Achterhoek. 30 jaar Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek 1974-2003: 69-74.
- Berg, Arnoud B van den** (1979). Oehoe (*Bubo bubo*) bij Den Helder. Dutch Birding Volume 01, no.1, blz.016-017
- Böhre, Paul** (2004). Oehoe blijft te zien in Zuid-Limburg. Grasduinen november 2004: 22-25.
- Bronckers R.J.C.** 1998. Wat staat er op het menu van de Oehoe in Maastricht? Natuurhistorisch Maandblad 87: 190-192.
- Bruijn, O. de** (1988). Ringvondst van een Oehoe (*Bubo bubo*) in Twente. Limosa Jaargang 61, afl.4, blz.190 (Korte bijdragen).
- Bijlsma R.G.** (2004). Oehoe, uil van Troje ? Vliegend Hert nr. 1, 2004 : 30-45.
- Damink, Hans** (2004). Biotoopgebruik van oehoes in groeven. Natuurhistorisch maandblad april 2004; Verborgten valleien, 101-104
- Dijksterhuis K.** (2008). Geruisloos verovert de oehoe Nederland. Vogels 04/08, blz. 31-36.
- Edens, H.** (2009). Een dag op pad met 'The Butcher. Oehoenieuws nr. 1 augustus 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Edens, H.** (2009). Oehoe weblog groot succes. Oehoenieuws nr. 2 december 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland
- Edens, H.** (2010). Roepactiviteit oehoe beleef de Lente 2010. Oehoenieuws nr. 2 juli 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Edens, H.** (2011) Op bezoek in het oehoeparadijs-El Buho Real. Oehoenieuws nr. 2 juli 2011. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Hingman W. & Wassink G.J.** (2005). Bald (schon ?) Brutvogel, Der Uhu im Grenzgebiet Niederrhein/ Niederlande. Naturspiegel3/2005, Heft 59 Juli-September, blz. 16-19.
- Jansen, Justin** 1997. Oehoes in Zuid-Limburg. Dutch Birding Volume 19, no.2, blz.094 (DB Actueel).
- Kieft, Eef N.** (1979). Herkomst van Amerikaanse Oehoe (*Bubo virginianus*) bij Velsen. Dutch Birding Volume 01, no.4, blz.112
- Klees A.A.H.** (1976). Oehoe als lokvogels voor de jacht. Het Vogeljaar Jaargang 24, nr.6, blz.329
- Lierop S.** (2009). Ontwikkelingen rondom de Enci-groeve. Verliest de oehoe zijn "Naardermeer"? Oehoenieuws nr. 1 augustus 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Lierop S.** (2010). De oehoevallei in de Encigroeve. Oehoenieuws nr. 1 apr. 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Lierop S.** (2014). De Oehoe op de Veluwezoom: volgende stappen in herkolonisatie van Nederland? Karwij IVN Oost-Veluwezoom Lente 2014, 39^e jaargang nr 1. Blz. 6-8.
- Lierop S. & G.J. Wassink** (2012). Broedsucces van de West-Duitse en Nederlandse oehoes in 2012. Uilen nr. 3-december 2012.
- Lierop S., Rene Janssen en Liesje Floor.** (2014). Provinciebrede kartering van oehoes in Limburg. Uilen nr. 5-december 2014.

- Olthoff M.** (2013). Oehoes in Noord-Nederland. De Grauwe Gors jaargang 41-2013. Blz. 16-21.
- Otto, J.P.** (1976). Oehoe's? Vanellus Jaargang 29, no.3, blz.096-097
- Ouweneel, G.L.** (1970). Oehoes in Zweden. Het Vogeljaar Jaargang 18, nr.4, blz.313
- Palmen, Patrick & Justin Jansen** (1996). Oehoe in groeve 't Rooth. Dutch Birding Volume 18, no.2, blz.104 (DB Actueel).
- Redactie 'Het Vogeljaar'** (1972) Ook in Zweden worden oehoes uitgezet. Het Vogeljaar Jaargang 20, nr.4, blz.162 (Korte mededelingen)
- Redactie 'Het Vogeljaar'** (1974). Oehoes uit Artis worden uitgezet. Het Vogeljaar Jaargang 22, nr.4, blz.822
- Redactie 'Het Vogeljaar'** (1977). Oehoe gestolen. Het Vogeljaar Jaargang 25, nr.4, blz.191 (Korte mededelingen)
- Redactie 'Het Vogeljaar'** (1981). Oehoe van Den Helder geschoten. Het Vogeljaar Jaargang 29, nr.3, blz.156
- Redactie 'Het Vogeljaar'** (1983). Jonge Oehoes krijgen de vrijheid. Het Vogeljaar Jaargang 31, nr.1, blz.036 (Korte mededelingen).
- Redactie 'Het Vogeljaar'** (1991). Oehoe bij Arnhem. Dutch Birding Volume 13, no.3, blz.119-120 (DB Actueel).
- Schepers F.** (1989). Oehoe-waarnemingen in Limburg. Limburgse Vogels 0: 32.
- Schepers F.** (1997). Oehoe broedt succesvol in Zuid-Limburg. Limburgse Vogels 8: 83-84.
- Setton B.&Kwak O.** (2006). Oehoe. De Schrijverik jaargang 23, nr. 5 oktober 2006. 7-9.
- Speelman Roelof.** (2009). Verslag van een ringdag. Ringronde op 24-05-2009 in Niedersachsen Duitsland. Oehoenieuws nr. 1 augustus 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Speelman, Roelof.** (2010). Het einde van een groeve. Oehoenieuws nr. 1 apr. 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Speelman, Roelof.** (2010). Ga nooit zomaar een groeve in. Oehoenieuws nr. 3 okt. 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Speelman, Roelof.** (2011). Jong, onervaren en misschien net op tijd. Oehoenieuws nr. 2 juli 2011. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Speelman, Richard.** (2010). Oehoes ringen met de "oehoemobiel". Oehoenieuws nr. 2 juli 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Steinhaus, Gerard H.** (1981) Oehoe van Den Helder geschoten in februari 1981. Dutch Birding Volume 03, no.2, blz.058
- Taapken, J.** (1972). In Wassenaar gekweekte oehoes in Zuid-Eifel uitgezet. Het Vogeljaar Jaargang 20, nr.3, blz.099 (Korte mededelingen)
- Van den Brink N.W. en Jansman A.H.** (2005). Verontreinigingen in Oehoes (Bubo bubo) uit Limburg en Twente, onverwacht verhoogde concentraties PCB's in oehoes uit Limburg. Wageningen, Alterra, Alterra-Rapport 1317.
- Velzen, J.A.P. van** (1981). Meer over Oehoe van Den Helder. Dutch Birding Volume 03, no.3, blz.100
- Voskamp P.** (2004). Opmars van Oehoes in Zuid-Limburg. Limburgse Vogels 14 : 1-8.
- Voskamp P.** (2005). Kerkuilen in prooiresten van oehoes in Nederlands Limburg. Kerkuilnieuws-nieuwsbrief kerkuilwerk groep Vlaanderen 7de jaargang-nummer 1-2005. 27-30.
- Vossen, Paul** (1988). Oehoe in Zuid-Limburg in februari-maart 1988. Dutch Birding Volume 10, no.4, blz.187-188 (Mededelingen).
- Wassink G.J.** (2002). Prooidieren van de Oehoe in de Achterhoek. De Leunink 29/2-4, 2002: 28-58.

- Wassink G.J.** (2002). Determinatie Achterhoekse oehoe via e-mail. De Leunink 29/2-4, 2002: 58-70
- Wassink G.J.** (2003). Broedgeval van Oehoe *bubo bubo* op kunstnest. De Leunink 30/3&4, 2003: 83-92.
- Wassink G.J.** (2003). Eerste broedgeval van Oehoe *Bubo bubo* in de Achterhoek. Limosa 76/1, 2004: 1-10.
- Wassink G.J.** (2003). Tweede broedgeval van de Oehoe *bubo bubo* in de Achterhoek. Athene, nieuwsbrief STONE nr. 8, december 2003: 32-37.
- Wassink G.J.** (2004). Opmars van de Oehoe (*bubo bubo*) in Nederland, een langzaam proces. De Leunink 31/1, 2004: 3-13.
- Wassink G.J.** (2005). Is er een toekomst voor de Oehoe in Nederland ?. Uilen Nieuwsbrief jaargang 1 nummer 1, 2005. (Langere, officiële versie verschijnt in Natura).
- Wassink G.J.** (2005). De Oehoe *Bubo bubo* in het grensgebied van Nederland en Duitsland. Het Vogeljaar, jaargang 53 (4) 2005: 161-166.
- Wassink G.J.** (2005). De oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2005. Jaarverslag 2005. Digitaal jaarverslag.
- Wassink G.J.** (2006). Reuzenuil in mergelgroeves, is er een toekomst voor de oehoe in Nederland ? Natura, jaargang 103 no. 1., februari 2006.
- Wassink G.J.** (2006). Predatie van de Achterhoekse oehoes op meerkoeten. Het Vogeljaar, jaargang 54 (6) 2006: 251-256
- Wassink G.J. & Hingman W.** (2006). Der Uhu als Brutvogel im Grenzgebiet Münsterland-Niederlande. Naturzeit Nr.5 2006: 10-12 en tevens: De Leunink 33/1, 2006: 9-14
- Wassink G.J.** (2006). De oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland anno 2006. Jaarverslag 2006. Digitaal jaarverslag.
- Wassink G.J.** (2007). De Oehoe genomineerd voor de rode lijst. Athene nr. 12, april 2007: 69-72
- Wassink G.J.** (2007). Oehoe genomineerd voor de rode lijst. Uilen Nieuwsbrief 2007: 18-20
- Wassink G.J.** (2007). De oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2007. Jaarverslag 2007. Digitaal jaarverslag.
- Wassink G.J.** (2008). Webcamobservaties bij Oehoes in de Eifel. Het Vogeljaar jaargang 56 (5) 2008: 208-215
- Wassink G.J.** (2008). De oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2008. Jaarverslag 2008. Digitaal jaarverslag.
- Wassink G.J.** (2009). Nederlandse oehoes per satelliet gevolgd. Natura 2009/nummer 3: 83-86.
- Wassink G.J.** (2009). Oprichting Oehoewerkgroep Nederland (OWN). Oehoenieuws nr. 1 augustus 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2009). Het bestuur stelt zich voor. Oehoenieuws nr. 1 augustus 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2009). Oehoeonderzoek tot nu toe. De Oehoe in 2009. Oehoenieuws nr. 1 augustus 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2009). De oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland. Jaarverslag Stichting Oehoewerkgroep Nederland 2009.
- Wassink G.J.** (2009). GPS-onderzoek aan de oehoe *Bubo bubo*. Sovon nieuws uit de provincie Gelderland 2009/2 september, blz. 7
- Wassink G.J.** (2009). Leeftijdsbepaling en individuele herkenning van Oehoes aan de hand van de vleugelruif en de tekening van ruiveren. Limosa 82/2, 2009: 59-68
- Wassink G.J.** (2009). Wisseling van menu bij de Achterhoekse oehoes. Oehoenieuws nr. 2 december 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.

- Wassink G.J.** (2009). GPS-onderzoek aan de oehoe *Bubo bubo*. Oehoenieuws nr. 2 december 2009. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2009). De Oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2009. Jaarverslag Stichting Oehoewerkgroep Nederland (OWN) 2009.
- Wassink G.J.** (2010). De Oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2010. Jaarverslag Stichting Oehoewerkgroep Nederland (OWN) 2010.
- Wassink G.J.** (2010). Ontsnapte oehoes 1992-2010. Oehoenieuws nr. 1 apr. 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2010). De oehoe in Nederland anno 2010. Oehoenieuws nr. 2 juli 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2010). Geringde oehoes in 2010. Oehoenieuws nr. 2 juli 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2010). Nestplaatskeuze van de oehoe in 2010. Oehoenieuws nr. 3 okt. 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J. & Hingmann W.** (2010). Het dieet van de oehoe in Nederland en enkele aangrenzende gebieden in Duitsland. *Limosa* 83, 2010: 97-108.
- Wassink G.J.** (2010). Oehoehandel in Nederland: stand van zaken anno 2010. Oehoenieuws nr. 4 dec. 2010. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2010). Wat is er aan de hand met de Oehoe in Limburg. *Een vergelijking tussen reproductie en mortaliteit van Oehoes tussen de Zuid-Limburgse populatie en die uit het Nederlands/Duitse grensgebied ter hoogte van Gelderland*. *Limburgse Vogels* 20; editie 2010: 52-58.
- Wassink G.J.** (2010). GPS-telemetrieonderzoek aan vijf Nederlandse oehoes (*Bubo bubo*) in 2008 en 2009. Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek, Winterswijk 2010.
- Wassink G.J.** (2010). Webcamobservaties bij Oehoes in Nederland en Duitsland. *Uilen* nr. 1-december 2010: 90-99
- Wassink G.J.** (2011). Oehoedichtheid in de Euregio. Oehoenieuws nr. 2 juli 2011. Digitale nieuwsbrief Stichting Oehoewerkgroep Nederland.
- Wassink G.J.** (2011). GPS-onderzoek aan de Oehoe in 2010. Oehoewerkgroep Nederland, Lievelede 2010.
- Wassink G.J.** (2011). De Oehoe *Bubo bubo* in Nederland en het Duitse laagland in 2011. Jaarverslag Stichting Oehoewerkgroep Nederland (OWN) 2011.
- Wassink G.J.** (2011). Nestplaatskeus van Oehoes (*Bubo bubo*) in het grensgebied van Nederland en Duitsland. *Uilen* nr. 2-december 2011.
- Wassink G.J. & Scipio van Lierop** (2012). Broedsucces van de West-Duitse en Nederlandse Oehoes in 2012. *Uilen* nr.3-december 2012.
- Wassink G.J.** (2012). Leeftijden van territoriale oehoes in Nederland en enkele West-Duitse gebieden. Een voorlopige weergave. *Uilen* nr. 3-december 2012.
- Wassink G.J. & H. Edens.** (2013). Het voedsel van Nederlandse en Duitse 'webcamoehoes'. *Uilen* nr. 4-december 2013.
- Wassink G.J.** (2014). Dispersie van jonge oehoes in beeld gebracht middels satellietzenders. *Uilen* nr. 5-december 2014.
- Wassink G.J.** (2014). Dispersie van jonge Oehoes in beeld gebracht met satellietzenders en GPS-loggers. *Limosa* 87 (2014): 91-98.
- Wassink G.J.** (2014). Populatieontwikkeling van de Oehoe *Bubo bubo* in Nederland en delen van West-Duitsland. Met een blik op de toekomst, Wassink Natuurprojecten, Lievelede.
- Wassink G.J.** (2015). De Oehoe in beeld, Wassink Natuurprojecten, Lievelede.
- Wassink G.J. & Walter Hingmann** (2016). 2014: recordjaar voor de Oehoe in Nederland en enkele West-Duitse gebieden. *Het Vogeljaar* jaargang 64(1) 2016.blz. 27-31.

Weele J. van der, M. Zekhuis & G.J. Wassink (2014). Eerste succesvolle broedgeval van de Oehoe in Overijssel. Vogels in Overijssel nr. 13 2014, 58-61.

Wijngaarden-Bakker L.H. van. (2007). Is er een verleden voor de Oehoe in Nederland ?. Uilen Nieuwsbrief 2007: 17-19

IJzendoorn, Edward, J. van (1979). Aanvullende gegevens over de Oehoe (Bubo bubo) bij Den Helder. Dutch Birding Volume 01, no.2-3, blz.061

Zeilmaker, Rypke (2004). Duitse oehoe verdringt Hollandse Havik. Bionieuws september 2004.

Auteur bij mij niet bekend:

Broedende Oehoe. Vanellus Jaargang 50, no.5, blz.193 --- 1997

Frankrijk beschermt arenden en de oehoe. Het Vogeljaar Jaargang 13, nr.6, blz.576 l'Homme et l'Oiseau, nr.1, 1965